

PROGRESJONSPLAN FOR MELSOMVIK BARNEHAGENE

INNHOOLD:

Kommunikasjon, språk og tekst	2
Kropp, bevegelse, mat og helse	3
Kunst, kultur og kreativitet	4
Natur, miljø og teknologi	5
Antall, rom og form	7
Etikk, religion og filosofi	8
Nærmiljø og samfunn	10
Omsorg	11
Lek	12
Danning	13
Læring	14
Barns medvirkning	15

PROGRESJONSPLAN FOR MELSOMVIK BARNEHAGENE

Kommunikasjon, språk og tekst

Barnehagene skal være bevisst på at kommunikasjon og språk påvirker og påvirkes av alle sider ved barnets utvikling. Alle barn skal få god språkstimulering gjennom barnehagehverdagen, og alle barn skal få delta i aktiviteter som fremmer kommunikasjon og en helhetlig språkutvikling. (kunnskapsdepartementet, 2017, s.23). De voksne i barnehagen er bevisste på å være tydelig i språket sitt, støtte opp under samtalen og stille undrende spørsmål. Vi er opptatt av hva barna ønsker å kommunisere og løfter dem frem og lytter aktivt. Vi er gode på språkstimulerende aktiviteter og benytter ASK (Alternativ og supplerende kommunikasjon) aktivt.

		De eldste barna
	De mellomste barna	
De yngste barna		
<p>Peke og billedbøker er tilgjengelig for barna.</p> <p>Vi bruker bevegelsessanger og eventyr med konkrete i hverdagen.</p> <p>Få oppleve rim og regler.</p> <p>Barna møter voksne som setter ord på våre handlinger sammen med barna.</p> <p>Få spille enkle spill.</p> <p>Barna møter symboler som tall og bokstaver.</p> <p>Henge bilder på vegg i barnas høyde for å stimulere til samtale mellom barn og mellom barn-voksen.</p>	<p>Billedbøker og faktabøker er tilgjengelig for barna.</p> <p>Ansatte leser alderstilpassede bøker i grupper eller en til en.</p> <p>Få erfaringer med rim og regler. Barna oppmuntres til å gjenfortelle disse.</p> <p>La barna møte symboler som tall og bokstaver i spill. Vi lytter ut lyder og lar barna få erfaring med å klappe ut stavelser i navn.</p> <p>Møte voksne som snakker, filosoferer og undrer seg sammen med barna i ulike typer samtaler.</p> <p>Møte navnet sitt skrevet med store bokstaver.</p>	<p>Ha tilgang på bøker med mer tekst og mindre bilder.</p> <p>Få erfaring med fortsettelsesbøker.</p> <p>Vi stimulerer barna til å skape egne fortellinger, eventyr, rim og regler.</p> <p>Få erfaring med å synge lengre sanger.</p> <p>Møter ansatte som snakker, reflekterer og undrer seg sammen med barna rundt abstrakte begreper</p> <p>Spille spill som rimelotto og alias.</p> <p>Delta i aktiviteter hvor man skriver navnet sitt og videreutvikle lek med skriftspråket.</p>

PROGRESJONSPLAN FOR MELSOMVIK BARNEHAGENE

Henge opp familiehus eller familiebøker.	Vi forteller eventyr/historier og dramatiserer disse sammen med barna. Få erfaring med å leke med skriftspråket.	Oppmuntre barna til å fortelle om opplevelser og erfaringer. Snakke om fortid, nåtid og framdrift. Sette ord på følelser og meninger.
--	---	--

Kropp, bevegelse, mat og helse

Gjennom kroppslig aktivitet lærer barn verden og seg selv å kjenne. Ved sanseinntrykk og bevegelse skaffer barn seg erfaringer, ferdigheter, og kunnskaper på mage områder. Barnehagen skal legge til rette for at alle barn kan oppleve bevegelsesglede, matglede og matkultur, og fremme fysisk og psykisk helse.

		De eldste barna
	De mellomste barna	
De yngste barna		
<p>Opplive trygghet.</p> <p>Opplive ansatte som møter, anerkjenner og setter ord på følelsene deres.</p> <p>Legge til rette for mestring i hverdagssituasjoner som f.eks. av- og påkledning og håndvask.</p> <p>Vi gir barna grov- og finmotoriske utfordringer ute og inne. Dette fremmer bevissthet om egen kropp.</p> <p>Få muligheten til bevegelse i ulendt terreng og ulike</p>	<p>Møte ansatte som hjelper til med følelsesregulering og støtter i sosialt samspill.</p> <p>Få delta på turer i nærmiljøet.</p> <p>Begynne å se sammenhengen mellom klær og vær.</p> <p>Få erfaringer med friluftsliv og uteliv til ulike årstider.</p> <p>Legg til rette for at barna kler på seg selv.</p>	<p>Delta på lengre turer og legge til rette for gode erfaringer med å være ute i naturen.</p> <p>Legge til rette for at barna kan utfordre seg selv fysisk.</p> <p>Utvikle selvstendighet under måltid, på- og avkledning og ift. personlig hygiene.</p> <p>Delta i regelleker.</p> <p>Erfare at mennesker er ulike og respektere dette.</p>

PROGRESJONSPLAN FOR MELSOMVIK BARNEHAGENE

<p>underlag til ulike årstider.</p> <p>Det fysiske miljøet gir god plass for tumlelek også inne.</p> <p>Møte ulike sanseinntrykk gjennom å se, lukte, høre, kjenne og smake.</p>	<p>Få erfaringer med ulike fin og grovmotoriske aktiviteter.</p> <p>Vi ferdes i ulendt terreng og stimulerer barna til å klatre og rulle, hoppe, snurre hinke og løpe.</p> <p>Få muligheten til å utvikle selvstendighet i forhold til personlig hygiene.</p> <p>Opplive glede i fellesmåltider. Få mulighet til å delta i matlaging.</p>	<p>Bevisstgjøring rundt førstehjelp og vannvett.</p> <p>Være med på å tilberede mat til ulike tradisjoner og markeringer.</p> <p>Barna skal få delta i risikolek, som å lekesloss og klatre i trær.</p>
--	---	---

Kunst, kultur og kreativitet

Barna skaper sin egen kultur ut fra egne opplevelser. Gjennom rike erfaringer med kunst, kultur og estetikk vil barna få et mangfold av muligheter for sansing, opplevelse, eksperimentering, skapende virksomhet, tenkning og kommunikasjon.

		De eldste barna
	De mellomste barna	
De yngste barna		
<p>Vi legger til rette for ulike sanseopplevelser.</p> <p>Vi forteller eventyr, leser bøker og gjør stoffet levende ved å bruke konkrete og dramatisere sammen med barna.</p>	<p>Utforske sanseinntrykk og lage kunst av natur materialer, bruke fantasien og ulike teknikker.</p> <p>Lage egne instrumenter og leke med tonehøyde, klangfarge, styrke og rytme.</p>	<p>Tegne og male ved bruk av ulike teknikker på ulike typer materiale.</p> <p>Få mulighet til å skape sine egne musikalske og estetiske uttrykk for så å vise de frem for andre.</p>

PROGRESJONSPLAN FOR MELSOMVIK BARNEHAGENE

<p>Lar barna få erfaring med ulike formings- og naturmaterialer.</p> <p>Delta i musikklek – skape og utforske lyder, fokusere på kontraster (stor/liten lyd, høy/lav lyd, sakte/rask lyd) stemmen vår.</p> <p>Være i et miljø tilrettelagt for rollelek.</p> <p>Møte tradisjonelle barnesanger, rim og regler.</p> <p>Stimulere barns fantasi gjennom lek og skaperglede.</p>	<p>Få erfaring med å leke ut eventyr og spille teater selv. Utfolde seg gjennom musikk, dans og drama.</p> <p>Få erfaring med å gjenskape en historie, skape en egen historie gjennom bruk av ulike uttrykk.</p> <p>Vi legger til rette for at barna bli kjent med de nasjonalitetene som barnehagen representerer.</p>	<p>Opplive andres kunst og erfare at det er stor variasjon og mangfold. Det finnes mange måter å uttrykke seg på.</p> <p>Møte voksne som tilrettelegger for at barna kan skape sine egne historier, spille teater og framføre egne uttrykk for andre.</p> <p>Kjenne til flagg fra ulike land.</p> <p>Opplevelser i regi av kulturskolen.</p>
---	---	--

Natur, miljø og teknologi

Naturen gir rom for et mangfold av opplevelser og aktiviteter til alle årstider. Fagområdet skal bidra til at barna blir kjent med, og får forståelse for, planter, dyr, landskap, årstider og vær. Gjennom deltakelse i rutiner og med holdningsarbeid er det et mål at barn skal få en begynnende forståelse av betydningen av en bærekraftig utvikling.

		De eldste barna
	De mellomste barna	
De yngste barna		
<p>Opplive glede ved å ferdes i naturen.</p> <p>Vi er ute i all slags vær og lar barna bli kjent med</p>	<p>Følge årstidene og endringene som følger med.</p> <p>Barna er med på tur og gis mulighet for lek i andre</p>	<p>Utforske og være nysgjerrig på naturen og det den har å by på.</p>

PROGRESJONSPLAN FOR MELSOMVIK BARNEHAGENE

<p>all slags værtyper og årstider.</p> <p>Erfare og oppleve ulike planter, dyr, insekter og fenomener gjennom ulike sanseopplevelser.</p> <p>Holdningsskapende arbeid for å synliggjøre at vi tar vare på naturen.</p> <p>Vi tar vare på naturen og rydder etter oss.</p> <p>Introduseres for kildesortering.</p> <p>Samle naturgjenstander til forming og lek.</p> <p>Gjøre synlig hvordan teknikk brukes gjennom lek i hverdagslivet.</p>	<p>omgivelser.</p> <p>Finne og bruke natur materialer de kan bruke i rollelek.</p> <p>Få kjennskap til dyrenes rolle i naturen og naturens syklus.</p> <p>Legge til rette for undring over mangfoldet i naturen og utvikle glede sammen med voksne som undrer seg sammen med barna om ting vi finner på tur.</p> <p>Videreutvikle kunnskap om kildesortering og få kunnskap om avfall, gjenvinning og hva dette gjør med naturen.</p> <p>Få kjennskap til redskaper og deres egenskaper.</p> <p>Begynne å se sammenhengen mellom klær og vær.</p>	<p>Sammen søker vi etter svar og sammenhenger – årstider, dyr, vekster og insekter.</p> <p>Få kjennskap til dyr, vekster og insekter i nærmiljøet vårt.</p> <p>Videreutvikle kunnskap om hva avfall og gjenvinning er, og hva dette gjør med naturen.</p> <p>Vi rydder etter oss på tur.</p> <p>Benytte gjenbruksmateriale og naturmateriale til lek og skapende aktivitet.</p> <p>Erfaringer med å finne frem klær tilpasset været</p> <p>Få erfaring med redskaper og deres egenskaper. Bruke hammer og spikkekniv. hammer, sag og spikkekniv.</p> <p>Erfaring med bruk av teknologiske hjelpemidler og voksne som utøver digital dømmekraft.</p>
---	---	---

PROGRESJONSPLAN FOR MELSOMVIK BARNEHAGENE

Antall, rom og form

Gjennom lek, eksperimentering og hverdagsaktiviteter utvikler barn sin matematiske kunnskap. Barna skal ha tilgang på materiell, og delta i lek og aktiviteter, som gir erfaring med matematiske begreper.

		De eldste barna
	De mellomste barna	
De yngste barna		
<p>Gjennom lek og bevegelse gir vi barna kroppslige utfordringer som fremmer barnas bevissthet om egen kropp og romforståelse.</p> <p>Vi introduserer barna for over- og underbegreper i talespråket og lar de erfare betydningen av disse, eks; klatre over noe og under noe.</p> <p>Møte plasseringsord i dagligtalen og i aktiviteter.</p> <p>Få erfaring med tallremsen opp til 10, vi bruker telling i hverdagen - blant annet gjennom bøker, eventyr og sanger</p> <p>Få erfaring med ulike størrelser, mengder og vekt, samt sortering.</p> <p>Møte ulike former og mønster i rutinesituasjoner og her og nå situasjoner.</p>	<p>Fremmer romforståelse ved å lage rom i rommet for lek.</p> <p>Bruke kroppen for orientering i grovmotorisk lek.</p> <p>Møte og bruke enkle plasseringsord.</p> <p>Samtaler rundt konkrete som illustrerer antall, former og antall, former og matematiske begreper.</p> <p>Vi bruker telling i hverdagen – blant annet teller vi hvor mange barn vi er.</p> <p>Måle mengde og lengde ved hjelp av ulike tilrettelagte aktiviteter.</p> <p>Spille brettspill og bruke terning.</p> <p>Konstruksjonslek. Bruke ulike materialer for å</p>	<p>Kunne sette ord på sine erfaringer med rom og retning.</p> <p>Få erfaring med å orientere seg i nærmiljøet. Det å se avstand og lokalisere steder.</p> <p>Leke med globus og kart og «reiser» av steder.</p> <p>Forstå og kunne bruke plasseringsord.</p> <p>Få erfaring med å telle, se forskjeller/likheter samt å sortere.</p> <p>Vi leker med tall og telleremser, form og mønster gjennom sanger og eventyr.</p> <p>Bli kjent med motsatte begreper som størst-minst etc.</p> <p>Bruk av matematiske begreper som f.eks. meter</p>

PROGRESJONSPLAN FOR MELSOMVIK BARNEHAGENE

<p>Konstruksjonslek ute og inne. Vi bygger opp og river ned.</p> <p>Ansatte veileder og fører an i trafikken slik at barn lærer seg forskjell på rødt og grønt lys, og vite at det er forskjell på høyre og venstre.</p> <p>Introduseres for programmering.</p>	<p>bygge og utforske. Prosessen er det viktigste.</p> <p>Barna får erfaring med parkopling og sortering gjennom enkle spill, Kims lek og perling.</p> <p>Utforske programmering og mønstre.</p> <p>Ansatte veileder og fører an i trafikken slik at barn lærer seg forskjell på rødt og grønt lys, og vite at det er forskjell på høyre og venstre.</p>	<p>og kilo. Barna skal få forske og undre seg på måleenheter, størrelser og volum.</p> <p>Løse oppgaver med programmering</p> <p>Ansatte veileder og fører an i trafikken slik at barn lærer seg forskjell på rødt og grønt lys, og vite at det er forskjell på høyre og venstre.</p>
---	---	---

Etikk, religion og filosofi

Barnehagen består av mennesker med forskjellige behov, bakgrunn og utvikling og barna skal oppleve at dette er en styrke. I møte med etikk, religion og filosofi kan barna få møte ulike måter å se og tolke verden på og dette vil være med på å forme deres måte å oppfatte verden på.

		De eldste barna
	De mellomste barna	
De yngste barna		
<p>Erfare omsorgsfulle voksne som viser respekt for alle rundt seg.</p> <p>Opplive ansatte som er støttende og veiledende, som følger barnets initiativ og er tilgjengelig for barnets undring og samtaler.</p> <p>Møte ansatte som tilrettelegger for kontakt og</p>	<p>Møte ansatte som skaper rom for undring ettertanke og gode samtaler.</p> <p>Få erfaring med sosial kompetanse, blant annet konfliktmestring- og løsning.</p> <p>Vise barna konkret hvordan vi kan hjelpe og trøste hverandre – empati i praksis.</p>	<p>Synliggjøre mangfold og fremme anerkjennelse og respekt for ulikheter.</p> <p>Opplive et miljø preget av dialog, toleranse og evne til refleksjon, og utvikle respekt for hverandres meninger og synspunkter.</p> <p>Videreutvikle evnen til empati og delta i</p>

PROGRESJONSPLAN FOR MELSOMVIK BARNEHAGENE

<p>relasjonsbygging mellom barn og bygger opp under barnas gryende vennskap og samlek.</p> <p>Opplive fellesskap og det å være en del av en gruppe, oppleve at man tar hensyn til hverandre og viser empati.</p> <p>Gjøre seg erfaringer med grunnleggende sosial kompetanse. Hva som er mitt og ditt.</p> <p>Få erfaringer med tradisjoner gjennom markering av jul, påske og andre høytider.</p> <p>Markere høytider og tradisjoner som gjenspeiler det mangfoldet som er representert i barnehagen.</p>	<p>Øve på konfliktløsning. Være med på å sette ord på og snakke om ulike følelser.</p> <p>Barn møter ansatte som er tilstede, samtaler og veileder til gode relasjoner.</p> <p>Møte ansatte som tilrettelegger for undring og nysgjerrighet gjennom å stille åpne spørsmål og invitere til dialog.</p> <p>Få kjennskap til ulike høytider og tradisjoner.</p> <p>Vi markerer høytider og tradisjoner som er representert i barnehagen.</p>	<p>solidaritetsarbeid på avdelingen og i andre sammenhenger.</p> <p>Være med på å undre seg over ulike problemstillinger om hvorfor ting er som de er, både i barnehagen og i verden.</p> <p>Få kunnskap om høytider og tradisjoner fra ulike kulturer fra ulike kulturer og bli trygg på å utvikle sin egen identitet.</p> <p>Få erfaring med å bli ansvarliggjort ift. valg de tar, og konsekvenser dette medfører – se sammenhenger.</p> <p>Være med på å planlegge og gjennomføre markeringer av ulike høytider og tradisjoner som gjenspeiler det mangfoldet som er representert i barnehagen.</p>
--	--	---

PROGRESJONSPLAN FOR MELSOMVIK BARNEHAGENE

Nærmiljø og samfunn

Barnehagen skal bidra til at barn møter verden utenfor familien med tillit og nysgjerrighet. Gjennom møter med andre barn og voksne skal barna få delta i demokratiske prosesser. Barna skal få styrket sin kunnskap om, og tilknytning til lokalsamfunnet. De skal få ta del i og oppleve natur, kunst og kulturliv i nærmiljøet samt få en introduksjon til hvilket arbeidsliv, tradisjoner og forskjellige levesett som finnes i samfunnet.

		De eldste barna
	De mellomste barna	
De yngste barna		
<p>Møte andre barn og ansatte, og få erfaring med å føle gruppetilhørighet og det å delta i et demokratisk samfunn.</p> <p>Vi lager familiebok eller familiehus slik at barna kan få en erfaring med begrepet familie og mangfoldet i typer familier.</p> <p>Barna skal få opplevelser i nærmiljøet som gjør at de blir kjent med Melsomvik.</p> <p>Opplive voksne som er lydhøre for barn kroppspråk, ønsker og innspill slik at barna får mulighet til å medvirke i egen hverdag. Dette være seg i rutine situasjoner, lek og i hverdagen ellers.</p> <p>Bli kjent med det norske flagget og flagget til andre nasjonaliteter representert på avdelingen.</p>	<p>Få erfaring med begrepet demokrati gjennom deltakelse i fellesskap. Sammen ser vi på ulikheter rundt oss og får en aksept for mangfoldet.</p> <p>Få erfaring med vennskap, samspill ved hjelp av ansatte som anerkjenner, deltar og veileder til gode relasjoner mellom barn og barn – ansatt.</p> <p>Gjennom ulike turer får barna medvirke i å utforske og oppdage nærmiljøet. På denne måten får de økt kunnskap om området rundt seg og en mulighet til å utforske mer.</p> <p>Få kjennskap til det landet jeg bor i og bli introdusert for andre nasjonaliteter som er representert på avdelingen.</p> <p>Få erfaringer med den samiske kulturen og markere samenes nasjonaldag 6. februar.</p>	<p>Få erfaring med mangfoldet og ulikheter i barnehagen. Sammen med ansatte får barna erfare hvordan man skaper et inkluderende miljø hvor de kan medvirke og delta i demokratiske prosesser.</p> <p>Vi går lengre turer slik at barna får en større kjennskap til nærområdene. Vi utforsker hvor vi bor, adressen til barnas hus, samt bygg og områder de forholder seg til.</p> <p>Barna skal bli kjent med skolen de skal begynne på og området rundt.</p> <p>Barna skal få erfaring med å benytte kulturarrangement i nærmiljøet.</p> <p>Få kunnskap om den samiske kulturen og være med på å planlegge og gjennomføre samenes</p>

PROGRESJONSPLAN FOR MELSOMVIK BARNEHAGENE

<p>Vi introduserer barna for den samiske kulturen og markerer samenes nasjonaldag 6. februar.</p> <p>Gi barna innføring i hvordan de ferdes trygt i trafikken. Vi skal være bevisste ansatte og skape gode holdninger til det å ferdes i trafikken.</p>	<p>Gi barna erfaring i hvordan de ferdes trygt i trafikken. Vi skal være bevisste ansatte og skape gode holdninger til det å ferdes i trafikken.</p>	<p>nasjonaldag 6. februar.</p> <p>La barna få innsikt og erfaring i hvordan de ferdes trygt i trafikken. Vi skal være bevisste voksne og skape gode holdninger til det å ferdes i trafikken.</p>
---	--	--

Omsorg

Omsorg er en forutsetning for barnas trygghet og trivsel, og for utvikling av empati og nestekjærlighet. Barnehagen skal gi barna mulighet til å utvikle tillit til seg selv og andre (kunnskapsdepartementet, 2017, s. 19).

Ansatte skal møte barna der de er, anerkjenne barnas følelser, være trygge og gode rollemodeller som kan skape trygghet og trivsel. Vi skal hjelpe barna med å kjenne igjen egne følelser og kunne sette ord på dem.

		De eldste barna
	De mellomste barna	
De yngste barna		
<p>Vi arbeider med at barna skal oppleve trygghet i barnehagen. Dette gjenspeiles ved at barna har tillit til de ansatte ved å kunne ta imot trøst, samt vise sine følelser.</p>	<p>Etter hvert som barna blir større skal vi se at barna vil være i stand til å vise empati, utøve prososiale handlinger og være bevisst på egne følelser.</p>	<p>Vi arbeider for at barna som er skolestartere skal være i stand til å vise omsorg for andre ved å kunne trøste, hjelpe til, sette seg inn i andres følelser, inkludere barn i lek, hente hjelp dersom nødvendig, glede andre og seg selv.</p>

PROGRESJONSPLAN FOR MELSOMVIK BARNEHAGENE

Lek

Leken skal ha en sentral plass i barnehagen, og lekens egenverdi skal anerkjennes (kunnskapsdepartementet, 2017, s.20).

Ansatte skal være til stede i leken på en slik måte at vi kan veilede, opprettholde leken, inkludere barn, tilføre nye elementer samt observere utvikling av både enkeltbarn og gruppen.

		De eldste barna
	De mellomste barna	
De yngste barna		
På småbarnsavdeling legger vi til rette for mye fri lek. Vi ser at barna lærer seg en begynnende turtakingslek, parallell lek og hermelek, fysisk <i>toddler</i> lek og enkel samspillslek.	Nå arbeider vi med å utvide lekekompetansen til å inkludere flere typer lek. Det arbeides med å kunne dele leker, samt holde på leker. Deltagelse i rollelek, konstruksjonslek, herjelek m.m. Barna utvikler enda mer interesse for å leke med andre barn, leke den samme leken over tid, kunne leke alene og å mestre turtaking.	Kapteinene skal kunne leve seg inn i rollelek på en slik måte at de glemmer tid og sted, de er mer selvstendige i leken, evner å ta nye elementer inn i leken. De opplever mye glede og humor i lek. De kan oppsøke andre barn på en positiv måte.

PROGRESJONSPLAN FOR MELSOMVIK BARNEHAGENE

Danning

Barnehagen skal støtte barna i å forholde seg prøvende og nysgjerrig til omverdenen og bidra til å legge grunnlag for modig, selvstendig og ansvarlig deltakelse i demokratiske fellesskap (Kunnskapsdepartementet, 2017, s.21).

De ansatte i barnehagen skal lytte til barn, stille spørsmål og undre seg sammen med dem. Gi barna reelle påvirkningsmuligheter i hverdagen, samt bekrefte barnas følelser og tanker som viktige i seg selv.

		De eldste barna
	De mellomste barna	
De yngste barna		
Barna får begynnende erfaringer rundt demokratisk fellesskap ved å være en del av en gruppe rundt måltid og samlinger. De får tidlig komme med innspill og blir introdusert for rutiner og normer som de vil kunne følge og påvirke i lek, utetid, måltid osv.	Opplevelser som i større grad gir innblikk og forståelse for mangfold, som deltagelse i internasjonale uker. Ta en større del, være mer engasjert i samlinger og grupper, kunne uttrykke seg og bli hørt, oppleve at en har egenverdi og kan bidra i fellesskap.	Kapteinene er i stand til å ta egne standpunkt, stå opp for seg selv og andre, ha respekt for andres meninger. Skolestarteren kan reflektere over egne handlinger, stille spørsmål om vedtatte sannheter, være ansvarsbevisst.

PROGRESJONSPLAN FOR MELSOMVIK BARNEHAGENE

Læring

I barnehagen skal barna oppleve et stimulerende miljø som støtter opp om deres lyst til å leke, utforske, lære og mestre (kunnskapsdepartementet, 2017, s.22).

Ansatte i barnehagen vet at læring i barnehagen foregår gjennom hele dagen, de skal være lydhøre til barns interesse og kunne spille videre på dette.

		De eldste barna
	De mellomste barna	
De yngste barna		
På småbarnsavdeling er man bevist på at små barn er kroppslige, barna lærer gjennom å bruke kroppen sin, de utforsker gjennom å klatre, ta på, smake på, lukte og lytte. Det læres rutiner og forutsigbarhet, det oppleves mestring rundt rutine situasjoner og de lærer gjennom å observere og lytte til andre barn.	Barna lærer seg å lytte og ta imot beskjeder, de lærer seg å stille spørsmål og viser nysgjerrighet rundt ulike fenomener. Barna benytter forskjellige læringsstrategier for å utføre oppgaver. Barna viser i større grad selvstendighet i og mestring i rutinesituasjoner.	Kapteinen er etter hvert veldig selvstendig. Kapteinene lytter i samlinger og stiller oppfølgingsspørsmål, de viser interesse for «fag» som opptar dem, de kan fortelle om det som engasjerer dem.

PROGRESJONSPLAN FOR MELSOMVIK BARNEHAGENE

Barns medvirkning

Barn i barnehagen har rett til å gi uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet. Barn skal jevnlig få mulighet til aktiv deltakelse i planlegging og vurdering av barnehagens virksomhet. Barnets synspunkter skal tillegges vekt i samsvar med dets alder og modenhet (Barnehageloven §3, Barns rett til medvirkning).

Ansatte i barnehagen lærer barn at deres stemme er viktig gjennom å lytte til barns innspill og gi rom for at barna kan medvirke i egen barnehagehverdag. Vi bruker barnesamtaler og kommuniserer med foreldre for å få grep om barnets tanker.

		De eldste barna
	De mellomste barna	
De yngste barna		
Gjennom den frie leken og strukturen på småbarnsavdeling vil barna kunne gi uttrykk for hva de liker, har behov for og ønsker. Den ansatte ser og lytter til barnas verbale og nonverbale kommunikasjon for å legge til rette for medvirkning.	Barna kan tydeligere ytre sine tanker og meninger verbalt, gjennom samtaler i små grupper vil vi legge til rette for at barnet medvirker. Barna tar daglige valg og gir uttrykk for hva de ønsker.	Barna ytrer sin mening og kan påvirke barnehagens innhold gjennom formelle og uformelle barnesamtaler og barnemøter. Barnas tilbakemeldinger blir tatt med i planlegging av aktiviteter for gruppen.